

Gaujas upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes sēde

Protokols

2011.gada 14.decembrī

Rīga

Nr.1

Sēdē piedalās:

Gaujas upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes locekļi:

1. Nevalstisko organizāciju pārstāvji:

- 1.1.Normunds Aizkalns – biedrība „Mazās Hidroenerģētikas asociācija”
- 1.2.Elita Kalniņa – biedrība „Vides aizsardzības klubs”
- 1.3.Dace Kalniņa – biedrība „Zemnieku saeima”
- 1.4.Velta Antmane – Latvijas ekoloģijas biedrība

2. Ministriju pārstāvji:

- 2.1.Ivars Kupčs – VSIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”, Vidzemes reģiona meliorācijas nodaļas vadītājs
- 2.2.Andris Urtāns – Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu un plānojumu departamenta vecākais eksperts
- 2.3.Inga Zariņa – Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles nodaļas vecākā higiēnas ārstē
- 2.4.Roberts Meijers – Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departamenta pārvaldes vecākais referents
- 2.5.Alda Nikodemusa – VARAM Telpiskās plānošanas departamenta reģionālās plānošanas nodaļas vadītāja

3. Plānošanas reģionu attīstības padomju pārstāvji:

- 3.1.Sanita Jankovska – Rīgas plānošanas reģiona Eiropas Savienības struktūrfondu informācijas centra vecākā speciāliste
- 3.2.Ingars Siliņš – Valkas novada domes Attīstības un plānošanas nodaļas teritorijas plānotājs pārstāv Kārli Alsbergu – Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes locekli, Valkas novada domes priekšsēdētāju
- 3.3.Māris Zvirbulis – Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes loceklis, Beverīnas novada domes priekšsēdētājs
- 3.4.Ainārs Šteins – Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes loceklis, Līgatnes novada domes priekšsēdētājs
- 3.5.Ilmārs Eglītis – Valmieras pilsētas pašvaldības Nekustamā īpašuma apsaimniekošanas pārvaldes vadītāja vietnieks pārstāv Inesi Boži – Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes locekli, Valmieras pilsētas domes priekšsēdētāju

Citi dalībnieki:

1. Aivars Liepa – Valmieras reģionālās vides pārvaldes direktors
2. Kristīna Fedoroviča – LVĢMC Ūdens daļas vecākā speciāliste
3. Anete Šturma – LVĢMC Ūdens daļas vecākā speciāliste

Sēdē nepiedalās šādi padomes locekļi: Anda Ruskule, Ņina Dūce, Inga Koļegova, Uģis Mitrevics.

Sēdi vada: līdz padomes priekšsēdētāja ievēlēšanai – K.Fedoroviča, pēc – I.Zariņa.

Protokolē: Anete Šturma – LVĢMC Ūdens daļas vecākais speciālists.

Sēdes sākums: plkst. 14:05

Sēdes darba kārtība:

1. Padomes priekšsēdētāja un viņa vietnieka ievēlēšana;
2. Padomes sēžu reglamenta izskatīšana un saskaņošana;
3. Citi jautājumi un ierosinājumi, nākamās sēdes plānošana.

1.§

Padomes priekšsēdētāja un viņa vietnieka ievēlēšana

K.Fedoroviča atklāj sēdi, īsi atgādina sēdes mērķus un aicina Gaujas upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes locekļus iepazīstināt ar sevi klātesošos un izvirzīt kandidātus padomes priekšsēdētāja un viņa vietnieka amatam.

Notiek iepazīšanās. Uz konsultatīvās padomes priekšsēdētāja amatu tiek izvirzīti vairāki kandidāti: A.Urtāns, A.Nikodemusa, I.Zariņa, I.Koļegova.

A.Urtāns un A.Nikodemusa atsakās pildīt padomes priekšsēdētāja funkcijas, bet līdzšinējā konsultatīvās padomes priekšsēdētāja I.Koļegova nav klāt, jo šobrīd atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

A.Urtāns aicina pastāstīt par upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes un padomes priekšsēdētāja pienākumiem, kā arī LVĢMC lomu tajā.

K.Fedoroviča atgādina, ka pirms sēdes visiem padomes locekļiem tika izsūtīts Upju baseinu apgabala Konsultatīvās padomes nolikums (09.09.2003. MK Noteikumi Nr.681), tajā viss ir aprakstīts. K.Fedoroviča īsumā atgādina par konsultatīvās padomes, padomes priekšsēdētāja un viņa vietnieka pienākumiem, kā arī uzsver, ka Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram ir divējādas funkcijas attiecībā pret Konsultatīvo padomi:

- 1) Konsultatīvās padomes sekretariāta funkciju pildīšana (piešķirtā budžeta līdzekļu ietvaros);
- 2) Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu izstrādāšana.

K.Fedoroviča informē, ka LVĢMC nodrošina ar sēžu norises vietu, bet sēdes var tikt rīkotas arī citur.

A.Liepa informē, ka arī Valsts vides dienests var piedāvāt sēžu norises vietas.

D.Kalniņa precizē, vai LVĢMC ir konsultatīvo padomju tehniskās puses organizētājs.

K.Fedoroviča to apstiprina.

K.Fedoroviča aicina klātesošos balsot par izvirzītajiem kandidātiem.

Padomes locekļi ar vienkāršu balsu vairākumu par padomes priekšsēdētāju ievēl **I.Zariņu**.

Uz konsultatīvās padomes priekšsēdētāja vietnieka amatu izvirza A.Urtānu. Padomes locekļi ar vienkāršu balsu vairākumu par padomes priekšsēdētāja vietnieku ievēl **A.Urtānu**.

Padome nolēma: Par Konsultatīvās padomes priekšsēdētāju iecelt I.Zariņu, bet par padomes priekšsēdētāja vietnieku – A.Urtānu.

2.§

Padomes sēžu reglamenta izskatīšana un saskaņošana

I.Zariņa aicina izteikt priekšlikumus Padomes sēžu reglamenta precizēšanai.

D.Kalniņa uzskata, ka reglamenta 7.punkts raksturojams kā militāra disciplīna.

Pārējie Padomes locekļi iebilst, pamatojot ar to, ka šis punkts būtu saglabājams īpašiem gadījumiem.

A.Nikodemusa lūdz skaidrot, ar ko Gaujas upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes reglaments atšķiras no citu baseinu apgabalu Konsultatīvo padomju reglamentiem.

K.Fedoroviča atbild, ka, principā ir ļoti līdzīgi, vienīgais Daugavas upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes sēžu reglamenta 3.punktā ir atrunāts, ka, ja kāds no Padomes locekļiem nevar ierasties uz sēdi, tad pastāv iespēja pilnvarot viņa vietā citu personu dalībai sēdē; ir atrunāta pilnvarā obligāti iekļaujamā informācija – sēdes datums, pārstāvētā padomes locekļa vārds un uzvārds, pilnvarotā pārstāvja vārds, uzvārds un amats; kā arī ir atzīmē, ka ņemot vērā, ka padomes sēdes ir atklātas, pilnvarotā persona tiek uzskatīta par balsstiesīgu.

I.Eglītis u.c. padomes locekļi ierosina šādi papildināt arī Gaujas apgabala konsultatīvās padomes reglamenta 3. punktu.

D.Kalniņa interesējas, vai par pilnvarojumu nevar paziņot elektroniski pa-epastu.

K.Fedoroviča paskaidro, ka pilnvaras tiek pievienotas sēžu protokoliem, tādēļ vienkāršs e-pasts nederēs.

A.Liepa uzdod jautājumu, kā var kādu pilnvarot, ja Padomes sastāvs ir apstiprināts ar MK rīkojumu.

K.Fedoroviča paskaidro, ka darbā ar Konsultatīvajām padomēm ir izveidojusies tāda prakse, jo savādāk bieži netiek sasniegts padomes kvorums, lai sēde vispār varētu notikt.

A.Šteins uzskata, ka iespēja pilnvarot personas ir ļoti laba. Pilnvaru jāvar nosūtīt arī elektroniski ar elektronisko parakstu.

E.Kalniņa piekrīt, ka dokumentu var uzskatīt par derīgu, ja tam ir elektroniskais paraksts.

E.Kalniņa jautā par to kā iet ar izmaiņu veikšanu Konsultatīvās padomes nolikumā (09.09.2003. MK Noteikumi Nr.681), lai pagarinātu protokolu apstiprināšanas termiņu un lai būt iespēja tos nosūtīt tikai elektroniski, bez obligātās prasības sūtīt pa pastu?

K.Fedoroviča informē, ka saskaņā ar esošo Upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes nolikumu protokols pēc Padomes sēdes jāizsūta piecu darba dienu laikā elektroniski un pa pastu. K.Fedoroviča ir runājusi ar VARAM par to, lai veiktu grozījumus un pagarināto šo termiņu līdz desmit darba dienām. Ņemto vērā, ka Padomes nolikums (09.09.2003. MK noteikumi Nr.681) tikko tika grozīts šobrīd jaunus grozījumus neveiks, bet VARAM paturēs prātā, ka to nepieciešams izdarīt nākotnē. Attiecībā uz protokola nosūtīšanas veidu ar VARAM bija jau runāts iepriekš, tomēr esošajos grozījumos šis noteikums netika mainīts.

Padome nolēma: Apstiprināt Padomes sēdes reglamentu, papildinot reglamenta parauga 3.punktu ar sekojošu: „Ja kāds no Padomes locekļiem nevar ierasties uz sēdi, tad pilnvarā, ko iesniedz padomes locekļa pārstāvis, jābūt šādai obligātai informācijai: sēdes datums, pārstāvētā padomes locekļa vārds un uzvārds, pilnvarotā pārstāvja vārds, uzvārds un amats. Ņemot vērā, ka padomes sēdes ir atklātas, tiks uzskatīts, ka pilnvarotā persona ir ar balsstiesībām.”

3.§

Citi jautājumi un ierosinājumi, nākamās sēdes plānošana

M.Zvirbulis iesaka apspriest jautājumu par upju aizsargjoslām. M.Zvirbulis uzskata, ka pašreiz ar aizsargjoslām tiek nodarīts lielāks posts nekā labums. Koku nekopšanas rezultātā aizsargjoslu teritorijās koki sagāžas un upes iet bojā. Speciālistiem jāstrādā pie tā, lai likumdošanā attiecībā uz aizsargjoslām tiktu ieviestas izmaiņas, piemēram, priedēm jāveic cirsmas, lapu koki jācērt līdz pašai upei. Piemēram, Abuls laivotājiem, sagāzušos koku dēļ, ir ļoti grūti izbraucama upe.

V.Antmane piekrīt, ka Gaujas krasti iebrūk nepārtraukti. 2 km attālumā ir nepieciešama aizsargjosla, lai koki nosargātu upes krastus, citādi var būt problēmas ar māju iebrukšanu.

M.Zvirbulis atbild, ka domā par koku kopšanu aizsargjoslu teritorijās. Gaujas staigāšana vienmēr ir bijusi un būs aktuāla.

A.Šteins apstiprina, ka aizsargjoslu tēma ir ļoti aktuāla. PSRS laikā par aizsargjoslu kopšanu bija atbildīgs pieguļošais zemes īpašnieks. Šobrīd gan bebrī, gan aizsargjoslas upes iznīcina. Tā rezultātā Gauja piesērēs ar smiltīm. Jābūt ilgtermiņa politikai par krastu nostiprināšanu.

A.Urtāns informē, ka Aizsargjoslu likums šobrīd ir atvērts papildināšanai. A.Urtāns ir piedalījies VARAM un Zemkopības ministrijas sēdē. Attiecībā uz aizsargjoslām joprojām valda neizpratne. Sēdē notikusi vienošanās, ka Bioloģijas fakultātē notiks zinātniskā polemika, lai vienotos par viedokli. A.Urtāna viedoklis ir, ka aizsargjoslas ir jākopj.

A.Urtāns izsaka ieteikumu turpmāk Konsultatīvās padomes sēdēs iekļaut speciālistu ziņojumus par ūdensteču stāvokli.

A.Šteins piekrīt A.Urtāna ieteikumam.

E.Kalniņa aicina pēc zinātniskās polemikas attiecībā uz aizsargjoslām pabeigšanas apspriest rezultātus.

D.Kalniņa informē, ka Zemkopības ministrijai beidzot ir plāns veidot Lauku attīstības stratēģiju. D.Kalniņa aicina darīt pašreiz aktuālās lietas.

E.Kalniņa informē, ka pirms 2 nedēļām izsūtīts Eiropas lašu aizsardzības plāns, par ko aicina noziņot nākamajā Konsultatīvās padomes sēdē. Gauja un Venta šajā plānā ir izņemtas ārā, pamatojoties uz to, lai valstī netiktu radīts „lieks administratīvais slogs”.

A.Urtāns papildina, ka Salaca ir Latvijas indikatīvā lašupe.

A.Šteins uzskata, ka Gaujas un Ventas izņemšana no plāna ir absurda, tad jau tik pat labi kā risinājums varētu tikt piedāvāts upes aizbēršana. A.Šteins uzskata, ka visas problēmas valstī sākas no tā, ka valstī trūkst monitoringa. Izsvīturošana nevar tikt veikta tikai tāpēc, ka valstij nav naudas, jo, kad nākotnē nauda būs, atjaunošanu veikt būs ļoti sarežģīti.

A.Šteins aicina Gaujas upju baseinu apgabala konsultatīvajai padomei cīnīties, lai šādas izmaiņas tiktu veiktas.

Padome vienojas, pamatojoties uz Vides aizsardzības kluba sniegto informāciju, rakstīt vēstuli VARAM ar lūgumu sniegt skaidrojumu par Gaujas un Ventas plānoto izslēgšanu no Eiropas lašu aizsardzības plāna un iespējām to saglabāt Eiropas nozīmes lašupes statusā. Saistībā ar to

E.Kalniņa atsūtīs precīzāku informāciju LVGMC sekretariātam atsaucei.

E.Kalniņa piebilst, ka tas vēl pašlaik atrodas diskusiju stadijā, tāpēc iespējas izmaiņām vēl ir.

A.Urtāns piebilst, ka šim upes statusam ir arī ekonomiskā nozīmība. A.Urtāns aicina informēt arī Ventas upju baseinu apgabala konsultatīvo padomi.

V.Antmane informē, ka ir apmeklējusi Baltijas Jūras Forumu. Tajā izskanējuši daudz saturīgi ieteikumi. V.Antmane skaidro, ka zivju vietas ir atkarīgas no upju sanesumiem un ka Gauja ir tūristu iecienīta upe, tādēļ jāstrādā šajā virzienā.

A.Urtāns informē, ka Vidzemes plānošanas reģions šobrīd realizē projektu „*Waterways Forward*” („Ūdensceļi attīstībai”). Projekta mērķis ir uzlabot reģionālo iekšējo ūdeņu un tiem pieguļošo reģionu pārvaldību, lai veicinātu ekonomisko attīstību. Projekta ietvaros paredzēts

mainīt Eiropas politiku. Tiks izstrādātas vadlīnijas ūdensceļu apsaimniekotājiem. Teritorijas plānojumos tiks iekļautas ūdenstilpju vērtības.

A.Urtāns iesaka nākamajā Padomes sēdē projekta „*Waterways Forward*” pārstāvjus informēt par projekta norisi.

M.Zvirbulis attiecībā uz mazajām hidroelektrostacijām izsaka viedokli, ka vienīgais labuma guvējs stacijas uzbūvēšanas gadījumā ir pati HES.

N.Aizkalns atbild, ka daudzas pašvaldības nav atdevušas šo īpašumu. Arī Civillikuma izpratnē enerģētisko vērtību saņem ūdenskrātuves īpašnieks.

N.Aizkalns ierosina nākamajā Padomes sēdē pastāstīt par Aizsargjoslu likuma virzību.

A.Urtāns informē, ka šobrīd likums ir nolikts uz viedokļu saskaņošanu **A.Urtāna** iebildumu dēļ.

V.Antmane interesējas, vai Gauja drīkst būt HES upe.

Padomes locekļi atbild, ka tā jau augštecē ir HES upe.

V.Antmane iebilst, ka tā tam nevajadzētu būt.

A.Urtāns oponē, ka ir daudz risinājumu, kā upēs ar HES saglabāt ekoloģisko ūdens caurplūdumu.

A.Šteins uzskata, ka visiem mazajiem HES jābūt zivju ceļiem. To varētu risināt ar ekonomiskajiem instrumentiem – piemēram, ja zivju ceļa nav, tad nemaksā dubulto tarifu.

A.Šteins uzskata, ka mazo HES dēļ 90 % mazo upju ir sabojātas – nav māksla upi pārveidot par grāvi.

A.Urtāns stāsta, ka ir redzējis piemērus, kur zivis HES iet garām un traucējumu nav.

E.Kalniņa interesējas vai Padomes sēdes vietu un laiku nosaka LVĢMC?

K.Fedoroviča skaidro, ka sēdes vietu un laiku nosaka Padomes priekšsēdētājs, bet tas ir jāsaskaņo ar LVĢMC, jo LVĢMC izsludina kārtējo sēdi, informējot par to visus padomes locekļus.

A.Šteins iesaka, ka tā kā šajā brīdī Aizsargjoslu likums ir atvērts, lēmums par likuma virzību jāsaskaņo elektroniski un no Padomes jādeleģē pārstāvis, lai virzītu kopējo viedokli. **A.Šteins** uzskata, ka miruši koki ir jāsakopj.

A.Urtāns uzskata, ka izlases cirtes ir iespējamās. Bet tā kā pastāv risks nocirst par daudz, tad pagaidām aizsargjoslās kopšanas cirtes vēl netiek veiktas.

E.Kalniņa papildina **A.Šteina** ieteikumu un izsaka priekšlikumu pēc disputa elektroniski saskaņot Konsultatīvās padomes viedokli aizsargjoslu jautājumā.

A.Urtāns turpina, ka varētu sagatavot komentāru viedokļa paušanai, ko izsūtīs līdz 2012.gada 1.janvārim. Pārējie Padomes locekļi janvāra 1.dekādes laikā varēs savu viedokli sūtīt **A.Urtānam**, kurš to paudīs tālāk. Pārējie padomes locekļi piekrīt.

I.Zariņa informē, ka valsts veiktais peldūdeņu kvalitātes monitorings Gaujas apgabala teritorijā vairs nenotiek.

A.Urtāns informē par „Liec upē akmeni” iniciatīvu. Ir aktualizējusies ideja upju sakopšanas ideju ielikt Lielajā talkā.

A.Šteins lūdz precizēt, vai runa iet par upju piekrastēm vai tecēm.

A.Urtāns atbild, ka paredzēta piekrastes daļu sakopšana.

A.Urtāns informē, ka Gaujas apgabalā šogad aktuāla ir invazīvo sugu problēma – krasti ir apauguši ar latvāņiem.

D.Kalniņa uzskata, ka tam nav risinājuma.

A.Šteins uzdod jautājumu par upju smilšu materiāla izmantošanu. Septiņdesmitajos gados Gaujas upes smilšu materiālu izmantoja saimnieciskajai darbībai. Vai šo materiālu drīkst izmantot, saglabājot upes dabisko tecējumu?

N.Aizkalns atbild, ka to drīkst darīt ārpus upes.

A.Urtāns atsaucas uz G.Eberharda pētījumiem par to, ka vienā vietā materiālu izņemot, citā – tālākā vietā tas nāks klāt papildus.

A.Šteins papildina, ka senāk tā darīja. Upes piesērēšanas problēma ir acīmredzama.

Tiek secināts, ka vispār upju smilšu materiāla izmantošana ir atļauta, tikai ne īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

D.Kalniņa informē, ka šobrīd ir atvērti un tiek apstiprināšanai virzīts Ministru kabineta noteikumu projekts „Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

M.Zvirbulis apstiprina, ka senāk Abula smilts tika izmantota saimnieciskai darbībai.

A.Nikodemusa iesaka šajā jautājumā konsultēties ar VARAM Dabas aizsardzības departamentu.

Padome nolēma:

- 1) A.Urtāns līdz 2012.g. 1.janvārim sagatavo viedokli par aizsargjoslām, ko pārējie Padomes locekļi komentē līdz 2012.g. 10.janvārim. Padomes kopējo viedokli tālāk virzīs A.Urtāns;
- 2) Uzdot LVGMC, pamatojoties uz Vides aizsardzības kluba sniegto informāciju, rakstīt vēstuli VARAM ar lūgumu sniegtu skaidrojumu par Gaujas un Ventas plānoto izslēgšanu no Eiropas lašu aizsardzības plāna un iespējām tās saglabāt Eiropas nozīmes lašupes statusā. Saistībā ar to E.Kalniņai atsūtīt precīzāku informāciju LVGMC sekretariātam atsaucēi;
- 3) Uzdot A.Urtānam uzaicināt uz nākamo Padomes sēdi projekta „*Waterways Forward*” pārstāvjus informēt par projekta norisi;
- 4) Par nākamās sēdes vietu un laiku tiek izvēlēta Valmieras Reģionālā vides pārvalde, 2012.gada jūnijs.

Sēde slēgta: plkst. 16:00.

Padomes priekšsēdētāja _____ / Inga Zariņa /

Protokolēja _____ / Anete Šturma /